

Akademik Lujo Margetić, Rijeka

Antun Cvitanić: SREDNJOVJEKOVNI STATUT BRAČKE KOMUNE IZ GODINE 1305.

Riječ u povodu drugog izdanja Bračkog statuta*

Prvo izdanje knjige *Srednjovjekovni statut Bračke komune iz godine 1305.* objavio je prof. dr. sc. Antun Cvitanić, profesor emeritus Sveučilišta u Splitu 1968. god. kao sedmu knjigu Bračkog zbornika. Ta knjiga sadrži uvodnu studiju o Bračkom statutu i prijevod na hrvatski. Vremenski gledano, to je druga knjiga koju je Cvitanić objavio. Prva knjiga izašla je četiri godine ranije, tj. 1964. god. U njoj je kolega Cvitanić objavio svoje Pravno uređenje Splitske komune iz 1312. god. Imao sam čast da osobno upoznam kolegu Cvitanića upravo u povodu te knjige tako da naše prijateljstvo traje, eto, već blizu pola stoljeća.

Već se je tim prvim knjigama Cvitanić afirmirao kao naš vrhunski autor pravnopovijesnih djela. Slijedila su, uz ostalo, tri izdanja Statuta grada Splita, 1985., 1987. i 1998., Hvarski (1991.) i Lastovski (1994.) statut. Svako od tih djela primljeno je u stručnoj javnosti s najvećim poštovanjem, tako da se s punim pravom može reći da se Cvitanić već desetljećima nalazi na samome vrhu hrvatske pravnopovijesne znanosti. Stoga je razumljivo da je Cvitanić za taj svoj predani, požrtvovni i dugogodišnji rad dobio mnoga zaslužena priznanja, od kojih bih spomenuo samo nagradu grada Splita za životno djelo i Strossmayerovu nagradu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Nagrada za životno djelo koju je Cvitanić primio od Republike Hrvatske već je spomenula u svom izlaganju kolegica prof. dr. sc. Magdalena Apostolova Maršavelski.

Ali, da se vratimo na statut Bračke komune. Pred nama je drugo izdanje knjige. Treba odmah upozoriti na to, da nije riječ o drugom izdanju u uobičajenom smislu riječi, tj. nije riječ o tome da je autor tek tu i tamo nešto izmijenio i popravio. Dovoljno je usporediti opseg prvog i drugog izdanja da se odmah vidi da je Cvitanić svoj zadatak shvatio više nego ozbiljno. Dok je prvo izdanje obuhvaćalo 215 stranica, drugo izdanje ima 585 stranica, ili drugim riječima drugo je izdanje tako reći trostruko veće od prvoga.

U čemu se sastoji to golemo povećanje opsega knjige?

Na to pitanje sam Cvitanić daje vrlo uvjerljivi odgovor. Riječ je o tome, da je stari statut iz 1305. god. već odavno nestao pa je sačuvano tek novo izdanje iz 1655. god. Za to se izdanje pobrinuo brački kancelar Petar Matiazza. On je naprosto sabrao materijal koji mu je stajao na raspolaganju, a nije se nimalo potrudio da ga ozbiljnije redigira, što je i sam Cvitanić naglasio.

Cvitanić s pravom ističe veliku ulogu koju je kod pripremanja teksta za izdanje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti god. 1926. imao dr. Karel Kadlec sveučilišni profesor u Pragu, inače dopisni član Jugoslavenske akademije.

* Riječ o knjizi Srednjovjekovni statut bračke komune iz godine 1305. koju je 11. V. 2006. akademik L. Margetić izgovorio na otvaranju skupa "Pravnopovijesni izazovi na početku novog stoljeća".

Ali, ništa manja nije ni uloga kolege Cvitanića, koji je latinski tekst Bračkoga statuta i njegov prijevod sada objavio tako da se s jedne strane nalazi originalni latinski tekst, a s druge strane Cvitanićev prijevod. Dodajmo da je pri tome Cvitanić ponovno temeljito izvršio reviziju latinskog teksta i svoga prijevoda iz 1968. godine.

Tako sada konačno imamo pred sobom knjigu, koja zadovoljava svim zahtjevima moderne egdotike.

Zbog krajnje ograničenog vremena koje mi stoji na raspolaganju ne mogu na žalost iz bogatog sadržaja knjige prikazati bar neke od Cvitanićevih raščlambi. Neka mi se bar dopusti da napomenem da je ovakva sumarna prezentacija Cvitanićeva remek djela vrlo neprilična pa se nadam da će Književni krug Split ipak upriličiti pravu prezentaciju knjige jer to i sam autor i ova njegova knjiga doista zaslužuju.